

**VÝŇATEK Z NÁVRHU VYHLÁŠKY K PROVEDENÍ NĚKTERÝCH USTANOVENÍ
ZÁKONA O SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ, TÝKAJÍCÍ SE STANDARDŮ
KVALITY**

VYHLÁŠKA

ze dne2012,

o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí

Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví podle § 58b odst. 2 a 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb., (dále jen „zákon“):

.....

§ 6

Standardy kvality sociálně-právní ochrany

(1) Standardy kvality sociálně-právní ochrany realizované při poskytování sociálně-právní ochrany

- a) orgány sociálně-právní ochrany jsou uvedeny v příloze č. 1 k této vyhlášce,
- b) pověřenými osobami podle § 48 odst. 2 písm. d) až f) zákona jsou uvedeny v příloze č. 2 k této vyhlášce,
- c) zařízeními pro děti vyžadující okamžitou pomoc jsou uvedeny v příloze č. 3 k této vyhlášce.

(2) Plnění standardů kvality se hodnotí body, přičemž za každé splněné kritérium se započte 1 bod.

§ 7

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2013.

Příloha č. 1 k vyhlášce č..../2012 Sb.

Standardy kvality sociálně-právní ochrany při poskytování sociálně-právní ochrany orgány sociálně-právní ochrany

1. Místní a časová dostupnost	
Kritérium	
1a	Orgán sociálně-právní ochrany zajišťuje účinné poskytování sociálně-právní ochrany v potřebném rozsahu na celém území své spádové oblasti.
1b	Doba výkonu sociálně-právní ochrany je přizpůsobena potřebám osob, jimž je nebo může být v budoucnu sociálně-právní ochrana poskytována nebo na něž se zaměřuje, zejména děti (dále jen „cílová skupina“). Osobní výkon sociálně-právní ochrany je zajištěn každý pracovní den; mimo pracovní dobu a ve dnech pracovního klidu je zajištěna nepřetržitá pracovní pohotovost.

Kritéria 1a a 1b se nehodnotí u orgánu sociálně-právní ochrany na úrovni obecního úřadu, krajského úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

2. Prostředí a podmínky	
Kritérium	
2a	Výkon sociálně-právní ochrany je zajištěn v prostorách vhodných pro komunikaci s ohroženými dětmi a rodinami. Orgán sociálně-právní ochrany zajistí takové prostory pro výkon sociálně-právní ochrany, které představují odpovídající zázemí pro výkon sociálně-právní ochrany a jejichž kapacita odpovídá množství konzultací spojených s poskytováním sociálně-právní ochrany.

2b	Orgán sociálně-právní ochrany má vhodné materiální vybavení s ohledem na výkon sociálně - právní ochrany na pracovišti i mimo něj. K dispozici je zejména potřebný počet automobilů, mobilních telefonů, notebooků, fotoaparátů a dalších prostředků záznamové techniky pro práci v terénu.
2c	Orgán sociálně-právní ochrany má k dispozici vhodné materiální vybavení pro práci s osobami z cílové skupiny, jimž je poskytována sociálně-právní ochrana (dále jen „klient“), zejména s ohledem na potřeby dětí.
2d	Orgán sociálně-právní ochrany má k dispozici potřebné hygienické zázemí a osobní ochranné pracovní prostředky pro zaměstnance zařazené v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnance kraje zařazené do krajského úřadu nebo zaměstnance obce zařazené do obecního úřadu.
3. Informovanost o výkonu sociálně-právní ochrany dětí	
Kritérium	
3a	Orgán sociálně-právní ochrany zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup či jiným vhodným způsobem vnitřní pravidla a postupy jím vytvořené za účelem naplnění těchto standardů kvality sociálně-právní ochrany při poskytování sociálně-právní ochrany. Zveřejnění nepodléhá vnitřní předpisy k naplnění standardu 6d.
3b	Orgán sociálně-právní ochrany má zpracovány informace o výkonu sociálně-právní ochrany, a to ve formě srozumitelné cílové skupině. Tyto informace jsou veřejně dostupné.
4. Personální zabezpečení výkonu sociálně-právní ochrany dětí	
Kritérium	
4a	Orgán sociálně-právní ochrany má písemně stanovenou organizační strukturu, počet pracovních míst a pracovní profily jednotlivých zaměstnanců zařazených v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu nebo zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu.
4b	Počet zaměstnanců je přiměřený spádové oblasti. Výpočet přiměřeného počtu zaměstnanců orgánu sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností stanoví Ministerstvo práce a sociálních věcí na základě kritérií ovlivňujících náročnost výkonu sociálně-právní ochrany dětí ve správním obvodu orgánu sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Základním výchozím kritériem je nejméně 1 pracovník na 800 dětí (osob do 18 let věku), které jsou hlášeny k trvalému pobytu ve správním obvodu orgánu sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Do počtu pracovníků se započítává vedoucí pracovník adekvátně svému zapojení do práce s klienty.
4c	Orgán sociálně-právní ochrany má v rámci organizační struktury vnitřním předpisem písemně zpracována oprávnění a povinnosti k jednotlivým pracovním pozicím vztahujícím se k výkonu sociálně-právní ochrany, uplatněním specializace zejména pro oblast náhradní rodinné péče, sociální kurately pro děti a mládež a ochrany týraných a zneužívaných dětí a důsledně dbá na to, aby konkrétní pracovní pozice byla vyhrazena výlučně výkonu sociálně-právní ochrany.
5. Přijímání a zaškolování	
Kritérium	
5a	Každý zaměstnanec zařazený v orgánu sociálně-právní ochrany, zaměstnanec kraje zařazený do krajského úřadu nebo zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách a disponuje zvláštní odbornou způsobilostí na úseku sociálně-právní ochrany dětí.
5b	Orgán sociálně-právní ochrany má písemně zpracována vnitřní pravidla pro přijímání nových zaměstnanců zařazených v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu nebo zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu k výkonu

	sociálně-právní ochrany.
5c	Orgán sociálně-právní ochrany přihlásí nového zaměstnance vykonávajícího sociálně-právní ochranu v právních předpisy stanovených lhůtách ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti.
5d	Orgán sociálně-právní ochrany má písemně zpracována pravidla pro zaškolování nových zaměstnanců vykonávajících sociálně-právní ochranu.
5e	Orgán sociálně-právní ochrany dětí určuje, zda umožní studentům a jiným fyzickým osobám stát se stážisty nebo dobrovolníky na svém pracovišti. Pokud orgán sociálně-právní ochrany umožňuje stáž nebo dobrovolnickou práci na svém pracovišti, pak má se stážisty nebo dobrovolníky uzavřenou smlouvu a zajišťuje jejich náležité proškolení.

Kritérium 5a a 5c se nehodnotí u orgánu sociálně-právní ochrany na úrovni Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

6. Profesionální rozvoj zaměstnanců	
Kritérium	
6a	Vedoucí zaměstnanec zařazený v orgánu sociálně-právní ochrany, vedoucí zaměstnanec kraje zařazený do krajského úřadu nebo vedoucí zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany pravidelně hodnotí podřízené zaměstnance, kteří se podílejí na výkonu sociálně-právní ochrany dětí. Vedoucí zaměstnanec zařazený v orgánu sociálně-právní ochrany, vedoucí zaměstnanec kraje zařazený do krajského úřadu nebo vedoucí zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany je hodnocen svým přímým nadřízeným minimálně jednou ročně. Hodnocení je zaměřeno zejména na stanovení, vývoj a naplňování osobních profesních cílů a potřeb další odborné kvalifikace.
6b	Orgán sociálně-právní ochrany má písemně zpracovány individuální plány dalšího vzdělávání jednotlivých zaměstnanců.
6c	Orgán sociálně-právní ochrany zajišťuje průběžné vzdělávání zaměstnanců zařazených v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu nebo zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany v rozsahu minimálně 6 pracovních dnů za kalendářní rok, a to formou účasti zaměstnanců zařazených v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu nebo zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany na vzdělávacích kurzech akreditovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí. Vzdělávání zaměstnanců zařazených v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu nebo zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany vychází z individuálních plánů dalšího vzdělávání a je zaměřeno na rozšíření odborné kvalifikace.
6d	Orgán sociálně-právní ochrany má formou vnitřního předpisu písemně zpracován systém finančního oceňování zaměstnanců zařazených v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu nebo zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany a uplatňuje ho v praxi.
6e	Orgán sociálně-právní ochrany zajišťuje pro zaměstnance zařazené v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnance kraje zařazené do krajského úřadu nebo zaměstnance obce zařazené do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany, kteří vykonávají přímou práci s klienty, podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka.
7. Prevence	
Kritérium	
7a	Orgán sociálně-právní ochrany aktivně vyhledává a monitoruje ohrožené děti. Prokazatelně koordinuje, případně vytváří podmínky pro preventivní aktivity ve svém správním obvodu.
7b	Orgán sociálně-právní ochrany v rámci preventivních aktivit prokazatelně spolupracuje s dalšími návaznými subjekty, zejména s orgány samosprávy, obecní policií, pověřenými osobami, poskytovateli sociálních služeb, zástupci škol a školských zařízení, orgány policie, Probační a mediační službou, soudem, státním zastupitelstvím, poskytovateli zdravotních

	služeb, případně dalšími subjekty zúčastněnými na péči o ohrožené děti podle místních potřeb a podmínek. Všechny uvedené subjekty mohou jako formu spolupráce v rámci výše uvedeného zvolit tým pro děti a mládež.
8. Přijetí oznámení, posouzení naléhavosti a přidělení případu	
Kritérium	
8a	Orgán sociálně-právní ochrany jednotně postupuje při přijetí oznámení případu a jeho evidenci.
8b	Každý případ orgánu sociálně-právní ochrany je posouzen s ohledem na jeho naléhavost.
8c	Každý případ je přidělen konkrétnímu koordinátorovi případu. Koordinátor řídí průběh výkonu sociálně-právní ochrany u daného případu.
8d	Každý zaměstnanec obce s rozšířenou působností zařazený do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany může aktuálně pracovat maximálně s 80 rodinami, v případě kurátora pro děti a mládež se 40 rodinami. V případě práce s osobami pečujícími a osobami v evidenci může pracovat maximálně se 40 rodinami.
9. Jednání, vyhodnocování a individuální plán ochrany dítěte	
Kritérium	
9a	Při jednání s klientem dodržuje orgán sociálně-právní ochrany základní principy výkonu sociálně-právní ochrany zejména <ul style="list-style-type: none"> • respektuje individuální přístup ke všem klientům, • vychází z individuálních potřeb každého klienta, • podporuje samostatnost klientů, • uplatňuje individuální přístup k potřebám každého klienta, • motivuje k péči o děti, • posiluje sociální začleňování klientů, • důsledně dodržuje lidská práva a základních svobody, • podporuje kontakt s přirozeným sociálním prostředím, • informuje klienta o postupech používaných při výkonu sociálně-právní ochrany.
9b	Orgán sociálně-právní ochrany zajišťuje služby potřebné pro jednání s osobami se specifickými potřebami, nebo má dojednanou spolupráci se subjekty, které tyto služby zajistí externě.
9c	Orgán sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností provádí u všech případů, zejména v okamžiku zavedení dítěte do evidence dětí uvedených v § 54 zákona, základní vyhodnocování potřeb dítěte a situace rodiny (dále jen „vyhodnocování“), zaměřené na skutečnost, zda se jedná o dítě vymezené v § 6 a § 54 písm. a) zákona, o dítě uvedené v § 54 písm. b) zákona, nebo o dítě zařazené do evidence dětí z jiného důvodu. Jestliže ze závěru vyhodnocování vyplývá, že se jedná o dítě vymezené v § 6 zákona, provádí orgán sociálně-právní ochrany podrobné vyhodnocování.
9d	Orgán sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností zpracovává v případě, kdy provedl podrobné vyhodnocování se závěrem, že se jedná o dítě vymezené v § 6 zákona, individuální plán ochrany dítěte, podle potřeby jej přehodnocuje a následně jej uzavírá.
10. Kontrola případu	
Kritérium	
10a	Orgán sociálně-právní ochrany zajišťuje pravidelnou kontrolu případů.
11. Rizikové a nouzové situace	
Kritérium	
11a	Zaměstnanci zařazení v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu k výkonu sociálně-právní ochrany jsou připraveni na výskyt rizikových a nouzových situací a jsou prokazatelně seznámeni se situacemi, které mohou nastat v souvislosti s výkonem sociálně-právní ochrany včetně postupů při jejich řešení.

12. Dokumentace o výkonu sociálně-právní ochrany dětí	
Kritérium	
12a	Orgán sociálně-právní ochrany uplatňuje systém zpracování, vedení, evidence a archivace dokumentace, včetně vedení elektronické dokumentace v informačním systému sociálně-právní ochrany dětí o klientech a dalších osobách.
12b	Záznamy orgánu sociálně-právní ochrany jsou vedeny takovým způsobem, aby byly srozumitelné pro klienta.
13. Vyřizování a podávání stížností	
Kritérium	
13a	Orgán sociálně-právní ochrany má zpracována pravidla pro podávání, vyřizování a evidenci stížností v podobě srozumitelné pro všechny klienty.
13b	Orgán sociálně-právní ochrany informuje klienty a další osoby o možnosti podat stížnost, a to způsobem srozumitelným klientům a dalším osobám.
14. Návaznost výkonu sociálně-právní ochrany dětí na další subjekty	
Kritérium	
14a	Orgán sociálně-právní ochrany zprostředkovává a doporučuje klientům služby jiných fyzických a právnických osob podle jejich potřeb, a to v souladu s cíli podpory stanovenými v individuálním plánu ochrany dítěte.
14b	Orgán sociálně-právní ochrany se intenzivně věnuje oblasti přípravy na samostatný život u dětí starších 16 let, které se nacházejí v ústavní výchově, v náhradní rodinné péči nebo v péči kurátorů.

Kritérium 14b se nehodnotí u orgánu sociálně-právní ochrany na úrovni obecního úřadu, krajského úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

Příloha č. 2 k vyhlášce č...../2012 Sb.

Standardy kvality sociálně-právní ochrany dětí při poskytování sociálně-právní ochrany pověřenými osobami podle § 48 odst. 2 písm. d) až f) zákona

1. Cíle a způsoby činnosti pověřené osoby	
Kritérium	
1a	Pověřená osoba má písemně definováno a zveřejněno poslání, cíle, cílovou skupinu a zásady své činnosti, a to formou srozumitelnou cílové skupině, se kterou pracuje. Pověřená osoba má zveřejněn seznam činností, které vykonává na základě pověření.
1b	Pověřená osoba má písemně zpracována vnitřní pravidla vymezující možný střet zájmů zaměstnanců pověřené osoby a osob, jimž je nebo může být v budoucnu sociálně-právní ochrana poskytována nebo na něž se zaměřuje, zejména děti (dále jen „cílová skupina“), včetně pravidel pro řešení těchto situací.
2. Ochrana práv a chráněných zájmů	
Kritérium	
2a	1. Pověřená osoba důsledně dodržuje lidská práva a svobody, zejména práva dětí včetně práva na soukromí, důstojnost a rodinný život. 2. Pověřená osoba má písemně stanovena pravidla pro předcházení porušování základních práv a svobod, zejména má stanoveny mechanismy k nápravě a postupy vůči zaměstnanci, který by se porušení základních práv a svobod dopustil. 3. Pověřená osoba vždy zjišťuje názor dítěte a přikládá mu váhu.
2b	Pověřená osoba chrání dítě před zneužíváním, zanedbáváním a týráním. Má písemně

	stanovený postup pro předcházení těmto situacím a písemně stanoven postup při zjištění takového jednání (jak ze strany rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, tak zaměstnance pověřené osoby).
3. Prostředí a podmínky	
Kritérium	
3a	Pověřená osoba vytváří materiální, technické a hygienické podmínky, které odpovídají rozsahu činností poskytovaných pověřenou osobou. Prostory musí odpovídat potřebám cílové skupiny, musí být důstojné a respektovat potřebu soukromí.
4. Informovanost o výkonu sociálně-právní ochrany a činnosti pověřené osoby	
Kritérium	
4a	Pověřená osoba informuje cílové skupiny srozumitelným způsobem o poskytování sociálně-právní ochrany pověřenou osobou.
4b	Pověřená osoba má písemně zpracována pravidla a postupy stanovující, kdy lze cílové skupině poskytnutí sociálně-právní ochrany odmítnout. Tato pravidla nesmí být diskriminující.
4c	Pověřená osoba zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup či jiným vhodným způsobem vnitřní pravidla a postupy jí vytvořené za účelem naplnění těchto standardů kvality sociálně-právní ochrany při poskytování sociálně-právní ochrany, zveřejnění nebudou podléhat vnitřní předpisy k naplnění standardu 8c.
5. Podpora přirozeného sociálního prostředí	
Kritérium	
5a	Pověřená osoba podporuje děti ve vztazích s přirozeným sociálním prostředím.
5b	Pověřená osoba podporuje navazování a rozvíjení kontaktů a sociálních vztahů s osobami dítěti příbuznými nebo blízkými, je-li to v jejich zájmu a má písemně stanovena pravidla jak a kde kontakt dítěte s těmito osobami probíhá a jak na kontakt připravuje dítě, pěstouny, rodiče, osoby odpovědné za výchovu dítěte nebo osoby s dítětem příbuzné nebo blízké.
6. Personální zabezpečení	
Kritérium	
6a	Pověřená osoba má písemně stanovenou organizační strukturu, počet pracovních míst, kvalifikační požadavky a osobnostní předpoklady a pracovní profily jednotlivých zaměstnanců.
6b	Organizační struktura a počty zaměstnanců jsou přiměřené rozsahu poskytované činnosti a potřebám cílové skupiny.
6c	Pověřená osoba má v rámci organizační struktury písemně stanovena oprávnění a povinnosti k jednotlivým pracovním pozicím.
7. Přijímání a zaškolování zaměstnanců	
Kritérium	
7a	Zaměstnanci pověřené osoby a další fyzické osoby, které se jménem pověřené osoby podílejí na přímém poskytování sociálně-právní ochrany, splňují odbornou způsobilost a jsou bezúhonní podle zákona.
7b	Pověřená osoba má písemně zpracována vnitřní pravidla pro přijímání a zaškolování nových zaměstnanců.
7c	Pověřená osoba má písemně zpracována vnitřní pravidla pro působení osob, které nejsou s pověřenou osobou v pracovněprávním vztahu, zejména dobrovolníků a stážistů.
8. Profesní rozvoj zaměstnanců	
Kritérium	
8a	Pověřená osoba má písemně zpracován postup pro pravidelné hodnocení zaměstnanců, který obsahuje zejména stanovení, vývoj a naplňování osobních profesních cílů a potřeby další odborné kvalifikace zaměstnanců.
8b	Pověřená osoba má písemně zpracovány individuální plány dalšího vzdělávání jednotlivých zaměstnanců.
8c	Pověřená osoba má zpracován systém finančního a morálního oceňování zaměstnanců.
8d	Pověřená osoba zajišťuje pro své zaměstnance podporu nezávislého kvalifikovaného

	odborníka.
9. Pracovní postupy pověřené osoby	
Kritérium	
9a	Pověřená osoba má písemně zpracovány pracovní postupy a metodiky zaručující řádný a odborný výkon činností realizovaných na základě pověření po celou dobu platnosti pověření. Tyto postupy a metodiky pověřená osoba zpracovává pro práci s cílovými skupinami.
9b	Pověřená osoba má písemně zpracována vnitřní pravidla pro realizaci příprav, průběhu a vyhodnocování příprav, včetně obsahu, formy a výstupů skupinové a individuální přípravy, způsobu práce s žadateli ve všech fázích procesu příprav.
9c	Pověřená osoba má vždy určeného sociálního pracovníka pro práci s dítětem a osobou pečující nebo osobou v evidenci.
10. Dohoda o výkonu pěstounské péče	
Kritérium	
10a	Pověřená osoba má písemně zpracována vnitřní pravidla pro uzavírání, změnu a zrušení dohod o výkonu pěstounské péče, zejména kdo je oprávněn dohodu uzavřít, změnit nebo zrušit, jaké další náležitosti, kromě těch zákonem stanovených, dohoda obsahuje, jaké přílohy jsou spolu s dohodou předány klientovi. Při uzavírání, změně nebo zrušení dohody pověřená osoba postupuje tak, aby obsah a účel byl pro osoby z cílové skupiny srozumitelný.
10b	Pověřená osoba má písemně zpracována pravidla pro způsob hodnocení naplňování cílů uzavírané dohody o výkonu pěstounské péče.
10c	Pověřená osoba plánuje společně s dítětem, osobou pečující nebo osobou v evidenci, rodinou dítěte, příslušným orgánem sociálně-právní ochrany obecního úřadu obce s rozšířenou působností a dalšími subjekty průběh pobytu dítěte v pěstounské péči. Základem tohoto procesu je vyhodnocování realizované orgánem sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností a individuální plán ochrany dítěte vypracováváný orgánem sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností.
10d	Pověřená osoba má pro osoby pečující a osoby v evidenci, se kterými má uzavřenu dohodu o výkonu pěstounské péče, vypracovaný následný vzdělávací plán zaměřený na rozvoj kompetencí osoby pečující nebo osoby v evidenci a na zvyšování kvality výkonu pěstounské péče.
11. Předávání informací	
Kritérium	
11a	Pověřená osoba pravidelně informuje dítě, osobu pečující nebo osobu v evidenci, rodinu dítěte, orgán sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností a případně další oprávněné subjekty o průběhu sociálně-právní ochrany a naplňování plánu ochrany dítěte.
11b	Pověřená osoba má písemně zpracována vnitřní pravidla pro předávání případů dětí a rodin, se kterými pracuje, mezi zaměstnanci pověřené osoby.
11c	Pověřená osoba má pro zaměstnance písemně stanovený postup pro získávání a předávání informací o průběhu výkonu sociálně-právní ochrany u dětí a rodin, se kterými pracují.
12. Změna situace	
Kritérium	
12a	Pověřená osoba má písemně stanovena pravidla a postupy práce pro situace významných změn v životě dětí a rodin, včetně ukončení pobytu dítěte v původní nebo náhradní rodině.
13. Dokumentace o výkonu sociálně-právní ochrany	
Kritérium	
13a	Pověřená osoba má zpracována pravidla pro vedení písemné, případně elektronické spisové dokumentace o osobách, se kterými pracuje, zejména pravidla pro založení, uzavření a zapůjčení spisu, pravidla pro nahlížení do spisové dokumentace a pořizování kopií ze spisu a pravidla pro odmítnutí žádosti o nahlédnutí do spisu vedeném o dítěti a rodinách.
14. Vyřizování a podávání stížností	

Kritérium	
14a	Pověřená osoba má písemně zpracována a zveřejněna pravidla pro podávání, vyřizování a evidenci stížností na kvalitu nebo způsob poskytování sociálně-právní ochrany, zejména informuje cílovou skupinu jakou formou stížnost podat, na koho se obrátit, kdo a jakým způsobem bude stížnost vyřizovat a v jaké lhůtě.
15. Rizikové, havarijní a nouzové situace	
Kritérium	
15a	Pověřená osoba má písemně definovány rizikové, havarijní a nouzové situace a postup při jejich řešení, s nimiž prokazatelně seznámí zaměstnance. S těmito postupy je v nezbytném rozsahu seznámena přiměřeným způsobem i cílová skupina.
16. Zvyšování kvality výkonu sociálně-právní ochrany	
Kritérium	
16a	Pověřená osoba má písemně stanoven systém pravidelné revize naplňování standardů kvality, systém průběžné kontroly a hodnocení způsobu výkonu sociálně-právní ochrany.
16b	Pověřená osoba má písemně stanovena vnitřní pravidla pro zjišťování zpětné vazby od cílové skupiny, orgánu sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností i dalších spolupracujících subjektů.

Příloha č. 3 k vyhlášce č...../2012 Sb.

Standardy kvality sociálně-právní ochrany dětí při poskytování sociálně-právní ochrany zařízeními pro děti vyžadující okamžitou pomoc

1. Cíle a způsoby činnosti zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	
Kritérium	
1a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně definováno a zveřejněno poslání, cíle, cílovou skupinu a zásady své činnosti, a to formou srozumitelnou dětem, jejich rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte a dalším osobám příbuzným nebo dítěti blízkým.
1b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracovány pracovní postupy a metodiky zaručující dítěti pomoc a ochranu s cílem stabilizovat jeho situaci a navrátit jej do rodinného prostředí. Pracovní postupy a metodiky obsahují zejména způsoby práce s ohroženým dítětem a jeho rodinou, postup při vedení rozhovoru s dítětem a pro vyhodnocování potřeb dítěte.
2. Ochrana práv a chráněných zájmů	
Kritérium	
2a	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc důsledně dodržuje lidská práva a svobody, zejména práva dětí, právo na soukromí, důstojnost a rodinný život. 2. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc písemně stanoví pravidla pro předcházení porušování lidských práv a svobod, zejména stanoví mechanismy k nápravě a postupy vůči

	zaměstnanci, který by se porušení lidských práv a svobod dopustil. 3. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc vždy zjišťuje názor dítěte a přikládá mu váhu.
2b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc chrání dítě před zneužíváním, zanedbáváním a týráním. Zařízení má písemně stanoven postup pro předcházení těmto situacím a postup při zjištění takového jednání, jak ze strany rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, tak zaměstnance zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc či dalších dětí umístěných v zařízení, a postupuje podle něj v praxi.
2c	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována vnitřní pravidla vymezující možný střet zájmů zaměstnanců zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a dětí a rodin, včetně pravidel pro řešení těchto situací.
3. Prostředí a podmínky	
Kritérium	
3a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc vytváří materiální, technické a hygienické podmínky pro poskytování sociálně-právní ochrany tak, aby se co nejvíce podobaly podmínkám v přirozeném rodinném prostředí. Vždy klade důraz na individuální potřeby dětí a na jejich bezpečné soukromí.
3b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má oddělenou pobytovou část od části ambulantní, ve které jsou poskytovány konzultace, a dále část, kde probíhají návštěvy dětí.
3c	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc zřízené při zdravotnickém či školském ústavním zařízení důsledně odděluje prostorově i personálně činnosti v rámci režimu sociálně-právní ochrany a ústavního zařízení a dbá na to, aby bylo o děti vždy pečováno v souladu s formou jejich umístění.
4. Informovanost o výkonu sociálně-právní ochrany	
Kritérium	
4a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc informuje dítě, jeho rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte a další osoby dítěti příbuzné nebo blízké srozumitelným způsobem o poskytování sociálně-právní ochrany ze strany zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, zejména o průběhu pobytu dítěte v zařízení, právech a povinnostech umístěných dětí, zaměstnanců a ředitele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.
4b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup či jiným vhodným způsobem vnitřní pravidla a postupy jím vytvořené za účelem naplnění těchto standardů kvality sociálně-právní ochrany, zveřejnění nepodléhají vnitřní předpisy k naplnění standardu 8c.
5. Podpora přirozeného sociálního prostředí	
Kritérium	
5a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podporuje děti umístěné v zařízení ve vztazích s přirozeným sociálním prostředím, zejména podporuje navazování a rozvíjení kontaktů a sociálních vztahů s osobami dítěti příbuznými nebo blízkými.
5b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc vytváří příležitosti, aby dítě umístěné v zařízení využívalo veřejně dostupných služeb (škola nebo mateřská škola, zájmové kroužky mimo zařízení atd.)
5c	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně vypracována pravidla pro poskytování pomoci a poradenství rodině umístěného dítěte, zejména stanoveny možnosti a nabídky zajištění pomoci při vyřizování a zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, zajištění terapie, nácviku rodičovských a dalších dovedností při péči o dítě, které v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte rodina potřebuje.
6. Personální zabezpečení zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	
Kritérium	
6a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně stanovenou organizační strukturu, počet pracovních míst, kvalifikační požadavky, osobnostní předpoklady a pracovní profily jednotlivých zaměstnanců.

6b	Organizační struktura a počty zaměstnanců jsou přiměřené rozsahu poskytované činnosti a potřebám umístěných dětí. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má kromě zaměstnanců zajišťujících osobní péči o děti vždy v pracovním poměru v rozsahu úvazku 1,0 sociálního pracovníka minimálně na každých 10 umístěných dětí, který splňuje podmínky odborné způsobilosti stanovené zákonem o sociálních službách.
6c	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má vždy zajištěnu pro umístěné děti dostupnou zdravotní péči a péči psychologa. Pokud je zdravotní péče nebo péče psychologa zajišťována externě, pak zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc zveřejní, kdo tuto péči pro zařízení zajišťuje a v jakém rozsahu.
6d	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má v rámci organizační struktury písemně stanovena oprávnění a povinnosti k jednotlivým pracovním pozicím.
7. Přijímání a zaškolování zaměstnanců	
Kritérium	
7a	Zaměstnanci zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, kteří přímo poskytují sociálně právní ochranu, splňují požadavky odborné způsobilosti a bezúhonnosti podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí.
7b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována vnitřní pravidla pro přijímání nových zaměstnanců a tato pravidla uplatňuje v praxi. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má zpracována vnitřní pravidla pro zaškolování nových zaměstnanců.
7c	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována vnitřní pravidla pro působení osob, které nejsou se zařízením pro děti vyžadující okamžitou pomoc v pracovním vztahu, zejména dobrovolníků a stážistů.
8. Profesionální rozvoj zaměstnanců	
Kritérium	
8a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracován postup pro pravidelné hodnocení zaměstnanců, který obsahuje zejména stanovení, vývoj a naplňování osobních profesních cílů a potřeby další odborné kvalifikace zaměstnance.
8b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracovány plány dalšího vzdělávání jednotlivých zaměstnanců.
8c	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má zpracován systém finančního a morálního oceňování zaměstnanců.
8d	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má zajištěnu pro své zaměstnance podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka.
9. Přijímání dětí do zařízení	
Kritérium	
9a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má vypracován písemný postup pro příjem dítěte do zařízení, pro návštěvy dítěte mimo zařízení, pro návštěvy rodičů či jiných osob dítěti příbuzných nebo blízkých v zařízení, pro co nejširší osobní, telefonický nebo písemný styk dítěte s rodiči či jinými osobami dítěti příbuznými nebo blízkými; s těmito postupy prokazatelně seznámí dítě, jeho rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte a další osoby dítěti příbuzné nebo blízké a podle nich postupuje v praxi.
9b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována vnitřní pravidla pro uzavírání dohod o svěřeni dítěte do péče zařízení, zejména kdo je oprávněn dohodu uzavřít, jaké další náležitosti, kromě těch zákonem stanovených, dohoda obsahuje, jaké přílohy jsou spolu s dohodou předány zákonnému zástupci, se kterým je dohoda uzavírána a též možnosti zrušení dohody. Při uzavírání dohody zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc postupuje tak, aby obsah a účel byl pro zákonné zástupce i dítě srozumitelný.
9c	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována pravidla a postupy pro situace, kdy lze umístění dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě dohody se zákonným zástupcem odmítnout. Tato pravidla nesmí být diskriminující.
9d	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc ve spolupráci se zákonnými zástupci umístěného

	dítěte, s dítětem nebo orgánem sociálně-právní ochrany obecního úřadu obce s rozšířenou působností projedná požadavky, očekávání, cíle a účel pobytu dítěte v zařízení; toto vždy formuluje v souladu s nejlepším zájmem dítěte a výkonem sociálně-právní ochrany.
10. Plán sociálně-právní ochrany dítěte umístěného v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	
Kritérium	
10a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována vnitřní pravidla pro vytváření plánu poskytování sociálně-právní ochrany v konkrétním případě a vnitřní pravidla a postupy určující způsob hodnocení, zda je plán poskytování sociálně-právní ochrany naplňován. V souladu s vnitřními pravidly zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc zpracovává plán poskytování sociálně-právní ochrany dětí v konkrétním případě.
10b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována vnitřní pravidla upravující spolupráci zařízení s rodiči, orgány sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností a dalších subjektů při vytváření plánu poskytování sociálně-právní ochrany dítěti v zařízení.
10c	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má pro vypracování a vyhodnocování naplňování plánu sociálně-právní ochrany pro každé dítě určeného sociálního pracovníka.
10d	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována vnitřní pravidla a postupy pro případ změny sociálního pracovníka nebo zaměstnance zajišťujícího osobní péči o dítě.
11. Předávání informací	
Kritérium	
11a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má zpracována vnitřní pravidla, která stanoví způsob a rozsah informování dítěte, jeho rodiny, osob odpovědných za výchovu dítěte nebo osob blízkých dítěti, orgánu sociálně-právní ochrany obecního úřadu obce s rozšířenou působností a případně další oprávněných subjektů, o průběhu sociálně-právní ochrany a naplňování plánu sociálně-právní ochrany.
11b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má pro zaměstnance písemně stanovený postup pro získávání a předávání informací o průběhu výkonu sociálně-právní ochrany u jednotlivých dětí a rodin (systém předávání informací mezi jednotlivými zaměstnanci, kteří se podílejí na řešení situace dítěte a rodiny), a to též za účelem ochrany práv a oprávněných zájmů dětí a členů jejich rodin, zejména na ochranu soukromí a osobních údajů.
12. Ukončení péče v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	
Kritérium	
12a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně stanovena vnitřní pravidla práce pro situace významných změn v životě dětí a rodin, včetně ukončení pobytu dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.
13. Dokumentace o výkonu sociálně-právní ochrany	
Kritérium	
13a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má zpracována pravidla pro vedení písemné, případně elektronické spisové dokumentace o osobách, se kterými pracuje, zejména pravidla pro založení, uzavření a zapůjčení spisu, pravidla pro nahlížení do spisové dokumentace a pořizování kopií ze spisu a pravidla pro odmítnutí žádosti o nahlédnutí do spisu vedeném o dítěti a rodinách.
14. Vyřizování a podávání stížností	
Kritérium	
14a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracována a zveřejněna vnitřní pravidla pro podávání, vyřizování a evidenci stížností na kvalitu nebo způsob poskytování sociálně-právní ochrany, zejména informuje cílovou skupinu jakou formou stížnost podat, na koho se obrátit, kdo a jakým způsobem bude stížnost vyřizovat a v jaké lhůtě.
15. Rizikové, havarijní a nouzové situace	
Kritérium	

15a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně definovány rizikové, havarijní a nouzové situace a postup při jejich řešení, s nimiž prokazatelně seznámí zaměstnance. S těmito postupy jsou v nezbytném rozsahu seznámeny přiměřeným způsobem i umístěné děti, jejich rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte a další osoby dítěti příbuzné nebo blízké.
16. Zvyšování kvality výkonu sociálně-právní ochrany	
Kritérium	
16a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně stanoven systém pravidelné revize naplňování standardů kvality, systém průběžné kontroly a hodnocení způsobu výkonu sociálně-právní ochrany.
16b	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně stanovena vnitřní pravidla pro zjišťování zpětné vazby od cílové skupiny, orgánu sociálně-právní ochrany obecního úřadu obce s rozšířenou působností a dalších spolupracujících subjektů.

O d ů v o d n ě n í

Obecná část

Na základě zmocnění v § 58b odst. 2 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. (dále jen zákon č. 359/1999 Sb.), je Ministerstvu práce a sociálních věcí uložena povinnost stanovit vyhláškou zaměření a rozsah vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny podle § 10 odst. 3 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb.

Nezbytnost vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny vyplývá mimo jiné z Obecných opatření k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva – prevence odebírání dětí z péče rodičů ze sociálně ekonomických důvodů, která schválila vláda České republiky usnesením č. 882 ze dne 7. prosince 2010. Ministerstvu práce a sociálních věcí je jako nelegislativní opatření uložena povinnost zavést do praxe nástroj diagnostiky zaměřené na identifikaci ohrožení (určení identifikátorů ohrožení dítěte a rodiny) a vytvořit metodiku k vyhodnocení situace dítěte s důrazem na preventivní proces včasné identifikace potřeb dítěte a rodiny. Vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny je klíčovou aktivitou při práci orgánu sociálně-právní ochrany dětí, na jehož základě dochází k faktickému zhodnocení situace dané rodiny a dítěte a identifikování potřeb a zásahů vedoucích k zabezpečení nejlepšího zájmu dítěte. Včasné vyhodnocení zvyšuje také šance na možnost využití preventivních opatření či podpůrných a pomocných intervencí, jež mohou pomoci dětem a rodinám při jejich výchově, tak, aby setrvali v pro ně přirozeném prostředí.

Na základě zmocnění v § 58b odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. je Ministerstvu práce a sociálních věcí uložena povinnost stanovit vyhláškou obsah individuálního plánu ochrany dítěte podle § 10 odst. 3 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb.

Povinnost vypracování individuálního plánu ochrany dítěte vyplývá mimo jiné také z Obecných opatření k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva – prevence odebírání dětí z péče rodičů ze sociálně ekonomických důvodů, která schválila vláda České republiky usnesením č. 882 ze dne 7. prosince 2010, kde je zakotvena povinnost Ministerstva práce a sociálních věcí legislativně stanovit pro orgány sociálně-právní ochrany dětí povinnost postupovat podle stanoveného plánu práce (vytvořeného sociálním pracovníkem v součinnosti s klientem a multidisciplinárním týmem) s důrazem na přijetí opatření, která umožní setrvání dítěte v jeho přirozeném prostředí (péče rodičů nebo jiných blízkých osob), anebo která umožní co nejrychlejší návrat dítěte do rodiny.

Na základě zmocnění v § 58b odst. 2 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb. je Ministerstvu práce a sociálních věcí uložena povinnost stanovit vyhláškou obsah a rozsah odborné přípravy fyzických osob vhodných stát se osvojitelem nebo pěstounem k přijetí dítěte do rodiny podle § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb.

Z doporučení Výboru pro práva dítěte, která byla přijata po projednání třetí a čtvrté periodické zprávy České republiky o plnění závazků vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte v Ženevě

dne 31. května 2011 vyplývá výzva pro Českou republiku k urychlenému vypracování komplexního posouzení situace ohrožené rodiny, stanovení kritérií pro umístění dítěte do náhradní péče a stanovení strategie pro snížení počtu dětí žijících v ústavní péči.

Ustanovení § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb. zakotvuje minimální časový rozsah odborné přípravy, který u žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče činí nejméně 48 hodin a u žadatelů o zařazení do evidence pěstounů na přechodnou dobu nejméně 72 hodin. V případě žadatelů, kteří mají odbornou přípravu podstoupit opakovaně (podání nové žádosti o zprostředkování náhradní rodinné péče, výzva k opětovnému absolvování přípravy v průběhu vedení žadatele v evidenci krajského úřadu), může krajský úřad časový rozsah přípravy přiměřeně snížit s přihlédnutím k individuálním potřebám těchto žadatelů.

Z ustanovení § 58b odst. 2 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb. vyplývá pro Ministerstvo práce a sociálních věcí zmocnění, aby vyhláškou stanovilo minimální rozsah poradenství, které jsou osobě pečující nebo osobě v evidenci trvale nebo dočasně poskytovány při zajištění osobní péče o dítě svěřené do péče a obsah a zaměření a způsob zajištění zvyšování znalostí a dovedností v oblasti výchovy a péče o dítě pro osoby pečující a osoby v evidenci.

Na základě zmocnění v § 58b odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb. je Ministerstvu práce a sociálních věcí uložena povinnost stanovit vyhláškou obsah standardů kvality a jejich bodové hodnocení při poskytování sociálně-právní ochrany. Z doporučení Výboru OSN pro práva dítěte, která byla přijata po projednání třetí a čtvrté periodické zprávy České republiky o plnění závazků vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte v Ženevě dne 31. května 2011, vyplývá výzva pro Českou republiku k uvolnění potřebných zdrojů pro zajištění efektivního fungování a kontrolu orgánů péče o děti (orgánů sociálně-právní ochrany).

Standardy kvality sociálně-právní ochrany jsou kritéria určující úroveň kvality poskytování sociálně-právní ochrany a zavádějí se pro:

- a) orgány sociálně-právní ochrany,
- b) pověřené osoby vykonávající na základě pověření činnosti podle § 48 odst. 2 písm. d) až f) zákona č. 359/1999 Sb.,
- c) zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Zákon č. 359/1999 Sb. zavádí povinnost orgánů sociálně-právní ochrany (dále jen „OSPOD“), pověřených osob vykonávajících na základě pověření činnosti podle § 48 odst. 2 písm. d) až f) zákona č. 359/1999 Sb. a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc řídit se při výkonu sociálně-právní ochrany standardy kvality sociálně-právní ochrany. Standardy kvality jsou tedy zavedeny pro všechny orgány sociálně-právní ochrany, osoby pověřené k výkonu sociálně-právní ochrany a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Osoby, kterých se sociálně-právní ochrana týká, zejména děti a jejich rodiny, musí mít důvěru v to, že orgány sociálně-právní ochrany skutečně hledají nejlepší řešení pro blaho dítěte, že principy, na kterých je vystavěna sociálně-právní ochrana, jsou skutečně smysluplné a funkční, odpovídající mezinárodní, evropské i vnitrostátní legislativě. V současné době převládá roztržičnost postupů při výkonu sociálně-právní ochrany a různá úroveň její kvality, což by

mělo zavedení standardů kvality sociálně-právní ochrany odstranit. Se standardizací úzce souvisí trvalý profesionální rozvoj pracovníků v oblasti sociálně-právní ochrany a využívání moderních metod sociální práce. Standardizace postupů povede k tomu, že pracovníci budou efektivně a objektivně zhodnocovat potřeby dětí a jejich rodin a budou přijímat potřebná opatření k řešení jejich situace. Vzhledem k tomu, že způsob poskytování sociálně-právní ochrany má veřejný charakter a vyplývá z potřeb jednotlivců a komunity, musí být rozhodnutí o tom, co je poskytováno, komu a jakým způsobem, garantováno kvalitativními opatřeními (standardizací činností). V současné době chybí záruka toho, že poskytování sociálně-právní ochrany vykazuje objektivní kvalitu a tuto absenci kvality pociťují jak osoby, které jsou výkonem sociálně-právní ochrany dotčeny, tak jejich rodina a stát.

Činnost orgánů sociálně-právní ochrany bude první úřední agendou v zemi vykonávanou na základě standardů kvality práce. Tento záměr je v souladu s plánem Ministerstva vnitra upravit tímto způsobem postupně všechny správní agendy. V prosinci loňského roku předložilo Ministerstvo vnitra vládě materiál Analýza aktuálního stavu veřejné správy. Tento dokument nastiňuje cesty k zefektivnění a modernizaci české exekutivy. Standardizace je zde popisována jako „optimální nastavení výkonu konkrétního procesu při realizaci každé jednotlivé činnosti vykonávané v rámci agendy a to prostřednictvím jejího procesního modelu“. Standardizace by měla znamenat stanovení závazných postupů v rámci výkonu příslušné správní činnosti a také minimálních parametrů pro její kvalitní výkon: lhůt, počtu pracovních úvazků, s nimi spojených kvalifikačních předpokladů atd. V případě výkonu sociálně-právní ochrany bude předmětem standardů např. počet klientů, jejich situaci příslušný pracovník současně řeší (dnes na některých úřadech dosahuje počet případů na jednoho pracovníka i několika stovek, zajistit v tomto množství kvalitní ochranu práv dětí je prakticky nemožné), otázka dostupnosti (určitá forma pohotovosti) či technického zabezpečení (jako příklad lze uvést samostatnou místnost pro komunikaci s klienty na každém úřadu obce s rozšířenou působností). Součástí standardů bude i úprava přístupů ke klientům a pracovních postupů (vyřizování stížností, způsob komunikace s klienty atd.). Zpracované a v praxi ověřené standardy by se následně měly promítnout do způsobu financování příslušné agendy. Koncept Ministerstva vnitra počítá s formou „výkonové úhrady“, jejíž výši stanoví věcně příslušný rezort ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem financí. Součástí výkonové úhrady je i zpětná kontrola oprávněnosti vynaložených prostředků. Při stanovení výše příspěvku obcím bude napříště hrát roli nejenom velikost správního obvodu či počet obyvatel, ale řada dalších kritérií (u agendy sociálně-právní ochrany např. sociodemografická situace, počet řešených případů a jejich náročnost, míra rizikových faktorů jako je nezaměstnanost, výskyt sociálně-patologických jevů atd.).

Návrh vyhlášky nemá dopady na podnikatelské prostředí ČR ani na životní prostředí. Z hlediska rovnosti mužů a žen je návrh neutrální, neboť se stejným způsobem dotýká mužů a žen.

Návrh vyhlášky je v souladu s právem Evropské unie.

Náklady na zajišťování odborných příprav žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče a vypracování standardů kvality sociálně-právní ochrany na úrovni krajského úřadu hradí krajské úřady z prostředků určených na zabezpečení výkonu státní správy v přenesené působnosti. V návaznosti na přenesení příslušnosti k zajišťování odborných příprav na krajské úřady, k němuž došlo novelizací zákona provedenou zákonem č. 134/2006 Sb. s účinností od 1. června 2006, byl krajům pro účely zajišťování této agendy navýšen příspěvek na výkon státní správy. Kraje jakožto zřizovatelé zařízení pro výkon pěstounské péče nyní hradí odměnu pěstounů v těchto zařízeních. Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí zařízení pro výkon pěstounské péče ruší, tuto formu péče je však nadále možné poskytovat, pokud kraj uzavře s pěstouny dohody o výkonu pěstounské péče. Odměnu však vždy bude vyplácet stát, dojde tedy k úspoře krajských finančních prostředků.

Vyhodnocování situace dítěte a rodiny a stanovení individuálního plánu ochrany dítěte jsou hrazeny z dotace státu na výkon sociálně-právní ochrany pro obecní úřady obcí s rozšířenou působností (jde o metody sociální práce). Pověřené osoby a orgány sociálně-právní ochrany, které uzavřou s pečujícími osobami a osobami v evidenci dohodu o výkonu pěstounské péče, získají nárok na roční státní příspěvek na výkon pěstounské péče ve výši 48 000,- Kč za uzavřenou dohodu, totéž platí pro obecní úřady obcí s rozšířenou působností, které osobám pečujícím a v evidenci upraví podrobnosti ohledně práv a povinností dle § 47a zákona č. 359/1999 Sb. správním rozhodnutím. Výše finančních prostředků není vázána na konkrétní rodinu, s níž je dohoda uzavřena či práva a povinnosti upraveny rozhodnutím, pokud tedy nedojde k vyčerpání celé částky na pomoc a poradenství jedné rodině (např. rodina bude mít pouze jedno svěřené dítě a nebude potřebovat či využívat všechny nabízené služby), může daný subjekt finanční prostředky využít na poskytnutí odborné pomoci jiné náhradní rodině (nebude se tedy vracet přeplatek, pokud nedojde k vyčerpání celého příspěvku na konkrétní rodinu). Díky převodu dotace na výkon sociálně-právní ochrany z Ministerstva financí na Ministerstvo práce a sociálních věcí bude mít Ministerstvo práce a sociálních věcí lepší přehled o využívání dotace jednotlivými obecními úřady obcí s rozšířenou působností, využívání dotace bude důsledně kontrolováno a systém rozdělování dotace bude revidován.

Implementace změn v činnosti orgánů sociálně právní ochrany bude zajištěna individuálním projektem Ministerstva práce a sociálních věcí „Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodin“ v rámci Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen „Individuální projekt MPSV“). Pro realizaci projektu je vyčleněna alokace ve výši 218 mil. Kč na období let 2012 – 2014. V rámci projektu dojde k optimalizaci činnosti orgánů sociálně-právní ochrany. Návrh vyhlášky nepředpokládá zvýšený dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Případné zvýšené nároky budou řešeny přesměrováním zdrojů v rámci existujícího systému, tedy zdrojů nacházejících se v rámci institucionální péče o děti ve školských a zdravotnických zařízeních v souladu s Národní

strategií práv dětí (usnesení vlády č. 4 ze dne 4. ledna 2012) a Akčním plánem k naplnění národní strategie ochrany práv dětí (usnesení vlády č. 258 ze dne 11. dubna 2012).

Kontakty:

PhDr. Miloslav Macela
Odbor rodiny a dávkových systémů MPSV
e-mail: miloslav.macela@mpsv.cz
Tel.: 221 922 313

Mgr. Klára Trubačová
Odbor rodiny a dávkových systémů MPSV
e-mail: klara.trubacova@mpsv.cz
Tel.: 221 923 479

JUDr. Zuzana Zárasová
Odbor rodiny a dávkových systémů MPSV
e-mail: zuzana.zarasova@mpsv.cz
Tel: 221 922 201

Zvláštní část

K § 1

V zákoně č. 359/1999 Sb. je v § 10 odst. 3 písm. c) uložena obecním úřadům obcí s rozšířenou působností povinnost pravidelně vyhodnocovat situaci dítěte a jeho rodiny. Zejména se jedná o posouzení míry ohrožení dítěte, které je určující pro zajištění nezbytné ochrany dítěte a další postup orgánů sociálně-právní ochrany, včetně vytváření individuálního plánu ochrany dítěte.

Obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností je stanovena povinnost vyhodnotit situaci s ohledem na dítě, jeho rodinu a širší prostředí dítěte a rodiny. Vyhláška stanovuje povinnost vést proces vyhodnocování situace dítěte s ohledem na individuální přístup k dítěti a rodině.

Cílem ustanovení je vyhodnocení situace dítěte objektivními a standardizovanými metodami, které minimalizují vliv předsudků a subjektivních dojmů, umožňují kontinuální poskytování a vyhodnocování situace dítěte napříč systémem ochrany dítěte (např. při změně sociální pracovnice rodiny, stěhování rodiny apod.) a vytváří základ pro tvorbu individuálního plánu ochrany dítěte.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností shromažďuje informace od dalších subjektů, které se na práci s dítětem a rodinou podílejí nebo mohou podílet. Sběr dat musí být systematizovaný, jednoduchý a musí dojít k jeho objektivizaci. Při vyhodnocování je kladen

hlavní důraz na fakta a jejich objektivní hodnocení. Hodnocení situace dítěte identifikuje, zda a v jaké míře se jedná o dítě traumatizované, posuzuje se, zda vývoj dítěte odpovídá normě (nikoliv normě obecné, ale normě odpovídající individuální situaci dítěte), identifikuje krátkodobé – střednědobé – dlouhodobé potřeby dítěte, vymezuje vlastnosti a schopnosti dítěte, ze kterých lze čerpat při nápravě životní situace. Hodnocení se dále zaměřuje na vyhodnocení kvality vztahu rodiče a dítě, jsou identifikovány potřeby rodiny, její zdroje, její rodinný styl a výchovné přístupy, materiální a finanční podmínky a možnosti rodiny. Hodnocení se v podobném ohledu zaměřuje i na širší rodinu, sociální síť rodiny, zdroje širšího sociálního prostředí rodiny a jejich možnosti.

Jak je specifikováno v příloze č. 1 k této vyhlášce (standardy kvality sociálně-právní ochrany pro orgány sociálně-právní ochrany dětí) obecní úřad obce s rozšířenou působností provádí u všech případů, zejména v okamžiku zavedení dítěte do evidence dětí uvedených v § 54 zákona, základní vyhodnocování potřeb dítěte a situace rodiny zaměřené na skutečnost, zda se jedná o dítě vymezené v § 6 a § 54 písm. a) zákona, o dítě uvedené v § 54 písm. b) zákona, nebo o dítě zařazené do evidence dětí z jiného důvodu. Jestliže ze závěru vyhodnocování vyplývá, že se jedná o dítě vymezené v § 6 zákona (tedy dítě ohrožené), provádí orgán sociálně-právní ochrany podrobné vyhodnocení situace dítěte a rodiny. Toto podrobné vyhodnocení není třeba provádět, pokud je ze základního vyhodnocení zřejmé, že nejde o dítě ohrožené (jde např. o dítě zařazené do evidence z toho důvodu, že obecní úřad obce s rozšířenou působností vykonává funkci opatrovníka /např. v řízení o dědictví či při právních úkonech za nezletilého/).

Orgán sociálně-právní ochrany koordinuje vyhodnocovací proces, vyhodnocuje zjištěné informace a navrhuje opatření, jež jsou součástí individuálního plánu ochrany dítěte. Ministerstvo práce a sociálních věcí orgány sociálně-právní ochrany metodicky povede, zejména poskytne formuláře pro vyhodnocování situace dítěte a rodiny a proškolí zaměstnance orgánů sociálně-právní ochrany, aby tento nástroj mohl být plnohodnotně a profesionálně využíván.

K § 2

Na základě § 10 odst. 3 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb. je obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností uložena povinnost vypracovat individuální plán ochrany dítěte, který vymezuje příčiny ohrožení dítěte, stanoví opatření k zajištění ochrany dítěte, k poskytnutí pomoci rodině ohroženého dítěte a k posílení funkcí rodiny a stanoví časový plán pro provádění těchto opatření, a to ve spolupráci s rodiči nebo jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dítětem a odborníky, kteří se podílejí na řešení problému dítěte a jeho rodiny.

Individuální plán ochrany dítěte je zpracován z podkladů pro vyhodnocování situace dítěte a rodiny podle § 10 odst. 3 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb., a to v součinnosti s rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte, širším okolím dítěte a za účasti odborníků, kteří se podílejí na řešení situace dítěte a jeho rodiny.

Vyhláška stanovuje obsah individuálního plánu ochrany dítěte, zejména to, v čem jsou spatřovány příčiny ohrožení dítěte a důvody zahájení sociálně-právní ochrany, jaká mají být

přijata opatření k ochraně dítěte, jaká pomoc poskytnuta rodičům či jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte a v jakém rozsahu má být pomoc realizována, které další orgány, instituce a subjekty budou s dítětem a jeho rodinou spolupracovat (např. školy, odborná poradenská zařízení, poskytovatelé sociální služby atd.), v jakém směru a co má být cílem takové spolupráce. Vyhláška stanovuje nutnost vytýčení rozsahu zapojení všech subjektů na řešení případu, určuje, na co se má individuální plán ochrany dítěte zaměřit, včetně výčtu možných hlavních forem intervencí a pomoci, kterými se má dosáhnout vyřešení situace dítěte a rodiny. Individuální plán ochrany dítěte obsahuje rovněž časový plán, pro provádění konkrétních opatření sociálně-právní ochrany a způsob hodnocení a ověřování plnění naplánovaných opatření. Cíle individuálního plánu ochrany dítěte jsou stanoveny jak na straně dítěte, tak rodiny, včetně širšího prostředí. Vyhláška v navrhovaném ustanovení používá pojem „náhradní péče“, který přejímá z textu zákona. Náhradní péčí se rozumí jak péče rodinná, tak péče ústavní, přičemž pod pojem „náhradní rodinná péče“ jsou zahrnuty instituty svěřeni dítěte do péče jiné fyzické osoby než rodiče podle § 45 zákona o rodině a svěřeni dítěte do pěstounské péče podle § 45a zákona o rodině.

Individuální plán ochrany dítěte se soustřeďuje zejména na dítě a jeho rodiče (popř. osoby odpovědné za výchovu dítěte). Rovněž však musí zohledňovat pozitivní i negativní vlivy širší rodiny, případně prostředí, ve kterém dítě žije. Individuální plán ochrany dítěte je třeba pravidelně aktualizovat, a to vzhledem k vývoji situace a naplňování opatření individuálním plánem ochrany dítěte stanovených.

Ministerstvo práce a sociálních věcí metodicky povede orgány sociálně-právní ochrany, zaměstnance proškolí a poskytne metodické návody a vzory, jak individuální plán ochrany dítěte vést a vypracovávat.

K § 3

V souladu s § 19a odst. 1 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb. náleží odborná příprava budoucích osvojitelů a pěstounů do rámce zprostředkování osvojení a pěstounské péče.

Cílem vyhlášky je sjednotit v nezbytném rozsahu zaměření a obsahovou náplň odborných příprav fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny.

Upravují se základní formy odborné přípravy a nejdůležitější okruhy obsahové náplně odborných příprav, zaměřující se zejména na specifika náhradní rodinné péče a potřeby dětí v náhradní rodinné péči.

K § 4

Vyhláška stanoví nejdůležitější oblasti a okruhy, na které se zaměřuje poskytovaná poradenská a další odborná pomoc související s výkonem pěstounské péče. Vyzdvihnout je třeba poskytování odborné sociálně-právní pomoci při uplatňování zákonných nároků a pohledávek jak osoby pečující nebo osoby v evidenci, tak i svěřeného dítěte. Velmi významnou je rovněž pomoc spojená s přípravou dítěte na ukončení náhradní rodinné péče a na vstup do samostatného života, která může přesáhnout i do doby po skončení pěstounské nebo poručnické péče po dosažení zletilosti dítěte. Poradenství ve stanovených oblastech

osobě pečující a osobě v evidenci zajišťuje orgán sociálně-právní ochrany, případně pověřená osoba, se kterou má osoba pečující či osoba v evidenci uzavřenu dohodu o výkonu pěstounské péče. Pokud orgán sociálně-právní ochrany či pověřená osoba nemají samy odborný personál na zajištění takového poradenství, pomohou v potřebném rozsahu poradenství a pomoc osobě pečující či osobě v evidenci zajistit.

K § 5

V návaznosti na zákonnou povinnost osoby pečující a osoby v evidenci zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o dítě danou v ustanovení § 47a odst. 2 písm. f) zákona č. 359/1999 Sb. musí být těmto osobám zaručena odpovídající pomoc při jejich dalším průběžném vzdělávání. Proto vyhláška rozvádí tuto zákonnou povinnost a stanovuje okruhy, ve kterých je nezbytné osoby pečující a osoby v evidenci v souvislosti s péčí o děti dále vzdělávat. Zvyšování dovedností a znalostí zajišťuje těmto osobám sám subjekt, se kterým mají uzavřenu dohodu o výkonu pěstounské péče, tedy orgán sociálně-právní ochrany, případně pověřená osoba podle § 48 odst. 2 písm. e) či f) zákona č. 359/1999 Sb. nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, který vydal správní rozhodnutí upravující práva a povinnosti v souvislosti s pěstounskou péčí, případně prostřednictvím jiných oprávněných subjektů (např. obecní úřad obce s rozšířenou působností může pro osoby pečující, se kterými má uzavřenu dohodu či kterým upravil práva a povinnosti rozhodnutím, zajistit u neziskové organizace, která má pověření k výkonu sociálně-právní ochrany podle § 48 odst. 2 písm. d) až f) zákona č. 359/1999 Sb.).

K § 6

Standardy kvality sociálně-právní ochrany jsou koncipovány jako měřitelná kritéria, která je možné hodnotit a kontrolovat. Podle zákona č. 359/1999 Sb. bude kontrolu dodržování standardů kvality u orgánů sociálně-právní ochrany provádět nadřízený správní orgán. U pověřených osob včetně zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, na které se standardy kvality vztahují, bude jejich naplňování hodnotit Inspekce poskytování sociálně-právní ochrany při krajských pobočkách Úřadu práce.

Základní rámec standardů kvality pro všechny uvedené subjekty je uveden v přílohách k této vyhlášce, v některých případech bude na konkrétním orgánu sociálně-právní ochrany, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc či pověřené osobě, aby si v intencích daného standardu vypracovaly vlastní vnitřní pravidla standardu odpovídající (např. si písemně definuje posláním cíle a zásady své činnosti, zpracuje si pravidla pro podávání a vyřizování stížností na kvalitu nebo způsob poskytování sociálně-právní ochrany atd.). U orgánů sociálně-právní ochrany bude naplňování některých standardů podrobně vyloženo metodickým doporučením Ministerstva práce a sociálních věcí.

Písemně vypracované standardy kvality mají uvedené subjekty povinnost zveřejnit tak, aby byly veřejně přístupné cílové skupině, na kterou se jejich činnost zaměřuje, nejlépe na webových stránkách úřadu či pověřené osoby.